

POSOTE20 – Tulevaisuuden sote-keskus
Päivitetty arviointisuunnitelma

Pohjois-Savon maakunta
13.10.2021

Sisällysluettelo

1	POSOTE20 -hankkeen arviointi	3
2	Hankkeen toiminnan, kohderyhmän ja tarpeen kuvaus	3
3	Hyötytavoitteet, tulostavoitteet ja prosessitavoitteet	4
4	Arvioinnin tehtävä, kohteet ja oletukset	5
4.1	Ohjelmatasoinen seuranta ja arviointi	5
4.2	Hankkeen oma-arviointi	6
5	Arviointikysymykset, kriteerit ja mittarit	6
5.1	Tulostavoitekohtaiset arviointikysymykset ja mittarit	7
5.2	Prosessitavoitekohtaiset arviointikysymykset ja mittarit	9
5.3	Toimenpidekohtaisten tulosten ja vaikutusten seuranta	12
6	Arviointiaineiston hankinta ja aikataulukutus	16

1. POSOTE20 -hankkeen arviointi

Pohjois-Savon maakunnassa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanketta ja sote-rakenneuudistushakemuksessa kuvattuja toimenpiteitä ohjataan yhtenä kokonaisuutena POSOTE20 -hankkeen nimellä. Sote-rakenneuudistus -hankkeet päättyvät vuoden 2021 loppuun mennessä. Tämä arviointisuunnitelma koskee Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankekokonaisuuden ensimmäistä osaa 2020-2022 päivitettyinä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen jatko-osaa 2022-2023.

POSOTE20 -hanke kattaa valtaosan sote-kentästä ja vaikuttaa maakunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantoon laajasti koskien niin maakunnan sote-palveluissa työskentelevää henkilöstöä kuin alueen asukkaita ja sote-palveluiden asiakkaita. Tämän vuoksi vaikutusten arvioimiseksi tarvitaan tietoa kattavasti useista näkökulmista, jotta kyetään seuraamaan ja arvioimaan muutosten vaikutusta koko palvelutuotantojärjestelmän tasolla.

Arviointia tehdään systemaattisesti perustuen asetettuihin kansallisiin seurantamittareihin ja hankekokonaisuuksien oma-arviointiin. Oma-arvioinnin lähtökohtana on alueellinen lähtötilanne, pilottihankkeiden toteuttamisympäristön lähtötilanne, kehittämistyön etenemisen seuranta ja odotettujen vaikutusten ja tulosten toteutuminen. Odotetut vaikutukset ja tulokset toteutuvat kehittämistyön seurauksena lyhyellä aikavälillä ja antavat viitteitä mahdollisuudesta tavoittaa muutoksia myös alueellisessa mittakaavassa Pohjois-Savossa.

Tämä arviointisuunnitelma kuvaa POSOTE20-hankkeen arvioinnin ja seurannan tavoitteita. Suunnitelmaa päivitetään nyt uutta Tulevaisuuden sote-keskushankkeen jatkohakemusta varten.

2. Hankkeen toiminnan, kohderyhmän ja tarpeen kuvaus

Pohjois-Savossa on lähdetty vastaamaan maakunnan selkeisiin hyvinvointivajeisiin. Pohjois-Savossa väestö ikääntyy, mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät ongelmat painottuvat, toimeentulotukea saavien osuus on korkea ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus on maakunnan korkeampia. Koetulla osallisuudella on yhteys elämänlaatuun, yksinäisyyteen, terveyteen, mielenterveyteen ja toimintakykyyn.

Pohjois-Savon Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman toteuttaminen perustuu tämän hetkisten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjien asettamiin tarpeisiin. Tulevaisuuden sote- keskus -hankkeen täydennyshaussa vahvistetaan kartoituksina, kuvauksina ja pilotoiteina liikkeelle lähtenytä toimintaa laajentamalla kokeiluja koko tulevan hyvinvointialueen alueelle.

Hankkeen toimenpiteiden kohderyhmänä on pohjoissavolaiset eri-ikäiset sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat. Tärkeä kohderyhmä ovat myös sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö sekä esimiehet, joiden työssä ja toimintaympäristössä hankkeen toimintamallit toteutetaan. Välillisiä kohderyhmä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja järjestävät organisaatiot, joiden sisällä uudet ja yhtenevät toimintatavat tulee ottaa käyttöön.

Palvelujen kehittämisen näkökulmasta muutosta haetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja tehokkaaseen sairauksien ehkäisyyn; joustavaan asiointiin ja ohjautumiseen oikea-aikaisesti oikeaan paikkaan; paljon palveluja tarvitsevien palveluohjaukseen ja monialaiseen työhön, sote-yhteistyöhön ja integraatioon, järjestöjen toiminnan ja palvelujen integrointiin sote-palvelupolkuun sekä kotihoidon ja tuetun asumisen kehittämiseen.

Pohjois-Savossa nähdään, että asukkaiden osallisuus omaa elämää koskevissa asioissa, palvelujen suunnittelussa sekä päätöksenteossa on avain parempaan yleiseen hyvinvointiin ja yksilölle tärkeään merkityksellisyyden kokemukseen. Asiakas- ja asukasosallisuuden vahvistaminen on tästä syystä tärkeä osa hankkeita.

3. Hyötytavoitteet, tulostavoitteet ja prosessitavoitteet

Tulevaisuuden sote -keskus -ohjelmassa tähdätään seuraaviin hyötytavoitteisiin (1-5). Pohjois-Savossa jokaiselle päätavoitteelle on asetettu kaksi tulostavoitetta. Tulostavoitetta varten on johdettu toimenpiteet ja niitä vastaavat prosessitavoitteet.

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
  - 1.1. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus paranee asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaavasti
  - 1.2. Sähköisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus paranee
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
  - 2.1. Väestön hyvinvointivajeet tunnistetaan aiempaa varhaisemmin
  - 2.2. Ennaltaehkäisevä tuki on väestön saatavilla paremmin
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
  - 3.1. Sosiaali- ja terveyspalveluiden laatu ja vaikuttavuus paranee vahvistamalla tutkimus-, arviointi ja kehittämistoimintaa
  - 3.2. Asukkaiden osallisuus palvelujen kehittämisessä paranee ja palvelujen asiakaslähtöisyys lisääntyy
4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen
  - 4.1. Monialaiset sosiaali- ja terveyspalvelut ovat asiakkaiden ja potilaiden hyödynnettävissä yhdellä yhteydenotolla
  - 4.2. Asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaava monialainen tuki toimii saumattomana kokonaisuutena.
5. Kustannusten nousun hillitseminen
  - 5.1. Tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat ja kustannusten kasvu heikkenee.

Tulevaisuuden sote-keskushankkeen prosessitavoitteet on päivitetty ensimmäisestä hankesuunnitelmasta uuteen suunnitelmaan (ks. hankesuunnitelman liite 1). Niiden sisällöllinen toiminta vastaa useampaan edellä kuvattuun hyöty- ja tulostavoitteeseen. Prosessitavoitteet, joihin täydennysrahoitusta haetaan painottuvat saatavuuden ja hoitotakuun varmistamiseen, avun ja tuen varhaisempaan saamiseen sekä monialaisen työn edistämiseen.

Kaikenikäisten sosiaali- ja terveyspalvelut

- 1) Vahvistetaan palveluun ohjautumista, ennaltaehkäisevää työtä ja monialaista yhteistyötä tuen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi sote-keskuksessa.
- 2) Selvitetään vastaanottotoiminnan resurssit, sisältö ja valmius hoitotakuuseen.
- 3) Laajennetaan sähköistä asiointia ja digihoitopolkujen käyttöön ottoa
- 4) Kehitetään kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sen edellytyksiä tukevaa, toimintaa ohjaavan digitaalisen alustan tietosisältöä sotepalvelujen kehittämistoimien lisäämiseksi. (rajoittuu I vaiheeseen)

- 5) Vahvistetaan sote-keskuksen palvelujen vaikuttavuutta aikuissosiaalityössä integroimalla AVAIN-mittarin tietosisällöt osaksi asiakastietojärjestelmää ja hyödynnetään STOP-dia hankkeen malleja valtimotautien hoitoketjujen hoitotulosten arvioinnissa (rajoittuu I vaiheeseen)
- 6) Edistetään esimiesten ja johdon verkosto-, muutos- ja tietojohdamisen osaamista ja käytäntöjä

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- 7) Vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja palveluun pääsyä
- 8) Vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja hoidon saatavuutta ja palveluun pääsyä
- 9) Laaditaan perhekeskustoiminnalle maakunnalliset indikaattorit (rajoittuu I vaiheeseen)

Ikääntyvien palvelut

- 10) Vahvistetaan ikääntyvien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja monialaisen kuntoutuksen toimintamallien käyttöönottoa ja kotiin vietäviä palveluja.

Osallisuus ja järjestöyhteistyö

- 11) Vahvistetaan asiakasosallisuutta, osallisuustyökalujen ja osallisuusohjelman juurtumista sekä järjestöjen toiminnan ja palvelujen integroitumista asiakaslähtöisiin palvelupolkuihin.

4. Arvioinnin tehtävä, kohteet ja oletukset

Hankkeessa tehdään arviointia kolmesta syystä 1) vastataan kansallisen seurannan tarpeisiin (ohjelmatason seuranta) ja 2) tuottamaan kehittämistyötä tukevaa arviointitietoa tavoiteltavista tuloksista ja vaikutuksista (oma-arviointi).

Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa Pohjois- Savossa johtavana oletuksena on se, että hankkeessa toteutetuilla useilla samansuuntaisilla prosessitavoitteilla ja toimenpiteillä saadaan aikaan sellaisia lyhyen aikavälin tuloksia ja vaikutuksia, jotka pidemmällä tähtäimellä toiminnan jatkuessa ja laajentuessa, tulevat vaikuttamaan hyöty- ja tulostavoitteille asetettuihin alueellisiin mittareihin.

4.1. Ohjelmatasoinen seuranta ja arviointi

POSOTE20 hankkeen arviointi perustuu hankeoppaan ohjelmalle asettamaan toteutumisen seurannan ja arvioinnin kehikoon.

Prosessitavoitteiden toteutuminen

Prosessitavoitteiden toteutumista seurataan valtiohallinnon Hankesalkku-palvelussa. Pohjois-Savon liitto hankkeen hallinnoijan roolissa raportoi, joka toinen kuukausi hankkeen etenemisestä palvelun kautta THL:n aluekoordinaattoreille. Prosessitavoitteiden seuranta pyrkii viestimään hankkeiden etenemisestä suhteessa hankkeen käynnistyessä asetettavaan toteutusaikatauluun.

Prosessitavoitteiden kautta mahdollistetaan alueellisen kehityshankkeen kansallisen tason ohjaus.

Hyöty- ja tulostavoitteiden toteutuminen

Hyötytavoitteiden toteutumista seurataan THL:n toimesta vuosittain. Arvioinnissa käytetään kansallisia seurantamittareita, jotka asetetaan THL:n toimesta. Tämän lisäksi POSOTE20-hanke seuraa asettamia tulostavoitteita osana hankkeen oma-arviointia.

Hankekokonaisuuden vaikutusten seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriö toteuttaa kaksi kertaa ohjelman aikana vaikutuksien kokonaisarvioinnin. POSOTE20 -hankkeessa seurataan tavoiteltavia vaikutuksia ja tuloksia sekä kehittämisprojektien toiminnan edistymisestä kertovia mittareita.

4.2. Hankkeen oma-arviointi

Oma-arvioinnilla seurataan hankkeen etenemistä ja vaikutuksia suhteessa tavoitteisiin. Oma-arviointia ohjaa kolme perusperiaatetta: 1) Arviointi perustuu hankesuunnitelmaan ja määriteltyihin toimenpiteisiin; 2) Arvioinnissa peilataan alueen toiminnan nykytilasta ja perustiedoista koostettuun lähtötilannearvioon; 3) Arviointi pohjautuu yhteisesti hyväksytyihin tavoitteisiin ja niiden toteutumisen mittareihin.

Oma-arviointi tehdään tulos- ja prosessitavoitteittain mitaten tuloksia ja vaikutuksia, joita käynnistetyillä toimenpiteillä tavoitellaan.

Oma-arvioinnissa tietoa haetaan eri kohderyhmiltä. **Asiakaskokemusta** arvioidaan toimintamallien toteutettavuuden ja helppokäyttöisyyden kriteereillä. Asiakaskohtaisia tavoitteita tarkastellaan suhteessa asukaskannan tarpeisiin lähtötilanteessa. **Henkilöstön** arviointi perustuu osaamisen arviointiin toimintamallien käyttöönoton mahdollistamiseksi ja työtyytyväisyyden mittaamiseen läpi kehityshankkeen. **Kolmannen sektorin toimijoiden** suhdetta hankkeeseen arvioidaan osallisuuden ja hyötykokemuksien kautta. **Alueellisten poliittisten päättäjien** näkökulmasta hanketta arvioidaan alueellisen elinvoiman kasvattamisen kautta.

Oma-arvioinnin tavoitteena on arvioida uusien toimintamallien vaikutuksia, vahvuuksia ja kehityskohtia sekä toiminnan edellytyksiä huomioiden eri sidosryhmien näkökulmat. Tavoitteena on löytää oikea suunta toimintamallien jatkokehittämiseen sekä juurtumisen keinoihin.

5. Arviointikysymykset, kriteerit ja mittarit

Hankkeen tavoiteltaviin tuloksiin ja vaikutuksiin liittyvät arviointikriteerit ovat seuraavat:

- Arvioinnin kriteerinä ovat asiakkaiden käyttämä aika sosiaali- ja terveydenhuollon palveluun pääsemiseksi peruspalveluissa, asiakkaiden sähköisten palvelujen käyttö, uusien palvelumallien käyttäminen sekä asiakaskokemus palvelujen saamisesta yhden luukun kautta sekä osallisuudesta sosiaali- ja terveyspalveluissa.
- Arvioinnin kriteerinä ovat myös sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstön menetelmällisen ja toiminnallisen osaaminen, monialaisen yhteistyön määrä niin omassa toimintaympäristössä kuin tulevilla hyvinvointialueella.

Ensimmäisessä kappaleessa (5.1.) on kuvattu tulostavoitekohtaiset tulosten ja vaikutusten seurannan mittarit.

Toisessa kappaleessa (5.2.) on kuvattu päivitettyjen prosessitavoitteiden tulosten ja vaikutusten seurannan mittarit. Uusien toimenpiteiden myötä mittareita on vahvistettu ensimmäisestä vaiheesta toiseen vaiheeseen

5.1. Tulostavoitekohtaiset arviointikysymykset ja mittarit

Tulevaisuuden sotekeskus -hankkeen arviointikysymykset ja mittarit on esitetty alla. Tummennetut ovat uusia tulostavoitteita, jotka raportoidaan syksyn 2021 arvioinnissa lähtötilanteen osalta-

Ovatko valitut toimenpiteet johtamassa siihen, että

- ✓ Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus paranee asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaavasti

Tulosmittari:

- **T3 -mittari nykyisiltä terveydenhuollon järjestäjiltä** (Siilinjärvi, Varkaus, Y-S sote, Kuopio, Lapinlahti, Kysteri), kysely sote-järjestäjille
- **Hoitoon pääsy (ja kiireettömien käyntien osuus) hoidontarpeen arvioinnista käyntiin 0-7 vrk lääkäri / hoitaja**, avohilmo
- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiirettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä, Sotkanet
- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakäyntien lukumäärän suhde lääkärikäyntien määrään, Sotkanet
- Perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hammaslääkärin kiirettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, Sotkanet
- Kotisairaaloiminnan asiakkaiden määrä viimeisen vuoden ajalta, kysely alueen toimijoille Kysteri, Kuopio, Ylä-Savon Sote
- Perheitä sosiaalihoitolain mukaisessa perhetyössä, % lapsiperheistä, Sotkanet

- ✓ Sähköisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus paranee

Tulosmittari:

- Sähköiset asiointikäynnit, % perusterveydenhuollon avohoidon käynneistä, Sotkanet
- Asioinut sosiaali- ja terveyspalveluissa sähköisesti, % palveluja tarvinneista 20-64-vuotiaat, Sotkanet
- Asioinut lääkärin kanssa internetin välityksellä, %, FinSote
- Asioinut hoitaja kanssa internetin välityksellä, %, FinSote
- Asioinut sosiaalityöntekijän kanssa internetin välityksellä, %, FinSote

- ✓ Väestön hyvinvointivajeet tunnistetaan aiempaa varhaisemmin ja
- ✓ Ennaltaehkäisevä tuki on väestön saatavilla paremmin

Tulostittari:

- Varhaisen tuen menetelmien käytön lisääntyminen, % kunnista (alueellinen Hyte-kysely 2020, seuraava 2022)
  - Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä, Sotkanet

  - Sähköisen palvelukanavan kautta tarjolla oleva neuvonta (työikäisten palvelut) % kunnista (kysely kuntien sosiaalitoimeen 2020)
  - Yksilö- ja ryhmämuotoista tukea aiempaa paremmin saatavilla, menetelmä käytössä % kunnista (alueellinen Hyte-kysely 2020)
  - Puheeksi otton vahvistuminen (FinLapset): Vanhempi ei ole ilmaissut tarvetta saada ammattilaisilta tukea omaan vanhemmuuteensa / omaan jaksamiseensa / parisuhteeseen
  - Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0-17 -vuotiaat, % vastaavan ikäisistä, Sotkanet
- ✓ Sosiaali- ja terveyspalveluiden laatu ja vaikuttavuus paranee vahvistamalla tutkimus-, arviointi ja kehittämistoimintaa

Tulostittari:

- Jalkautettujen hoitoketjujen lkm sosiaali- ja terveyspalveluissa (Perusterveydenhuollon yksikkö)
  - **Pompottelu terveyspalvelun/sosiaalipalvelun yhteydessä palvelupisteestä toiseen, %**
- ✓ Asukkaiden osallisuus palvelujen kehittämisessä paranee ja palvelujen asiakaslähtöisyys lisääntyy

Tulostittari:

- Asiakaskokemusta mittaavat indikaattorit (Sotkanet): myönteinen asiakaskokemus sosiaali- ja terveyspalveluissa (%)
  - Osallisuuden kokemus palvelutapahtumassa (Finsote-tutkimus, Sotkanet)
- ✓ Monialaiset sosiaali- ja terveyspalvelut ovat asiakkaiden ja potilaiden hyödynnettävissä yhdellä yhteydenotolla

Tulostittari:

- **Terveyskeskuslääkärin vastaanotolla yli 10 kertaa vuodessa käyneet, %, Sotkanet**
  - **Pompottelu terveyspalvelun/sosiaalipalvelun yhteydessä palvelupisteestä toiseen, %**
- ✓ Asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaava monialainen tuki toimii saumattomana kokonaisuutena.

Tulostittari:

- Koki palvelun sujuvaksi, %, sosiaalipalveluita käyttäneistä, Sotkanet
  - Koki palvelun sujuvaksi, % terveyspalveluja käyttäneistä, Sotkanet
  - Hoitosuunnitelma tehty, osuus pitkäaikaissairaista, % Sotkanet
- ✓ Tuottavuus ja vaikuttavuus paranevat ja kustannusten kasvu heikkenee.

Tulostittari:

- Perusterveydenhuollon avohoidon (pl. suun terveydenhoito) nettokäyttökustannukset, euroa / asukas, Sotkanet
- Erikoissairaanhoidon nettokäyttökustannukset, euroa / asukas, Sotkanet
- Ikääntyneiden laitoshoidon nettokäyttökustannukset, euroa / asukas, Sotkanet

5.2. Prosessitavoitekohtaiset arviointikysymykset ja mittarit

Tulevaisuuden Sote -keskuksen täydennysshaun hankesuunnitelmaan projektit ja niitä kuvaavat prosessitavoitteet on päivitetty ikäryhmittäin palvelukokonaisuuksiksi. Niiden sisällöllinen toiminta vastaa useampaan edellä kuvattuun hyöty- ja tulostavoitteeseen painottuen saatavuuden ja hoitotakuun varmistamiseen, avun ja tuen varhaisempaan saamiseen sekä monialaisen työn edistämiseen. Prosessitavoitteisiin on lisätty vielä sen toteutumista kuvaavat tarkentavat tulokset ja tulosmittarit

Ovatko valitut toimenpiteet johtamassa siihen, että

Vahvistamalla palveluun ohjautumista, ennaltaehkäisevää työtä ja monialaista yhteistyötä tuen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi sote-keskuksissa:

- ✓ **sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat pääsevät oikea-aikaisesti palvelujen piiriin ja palvelu kohdentuu tarkoituksen mukaisesti**

Tulosmittari:

- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä, Sotkanet
- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakäyntien lukumäärän suhde lääkärikäyntien määrään, Sotkanet
- Hoitoon pääsyn parantuminen, 0-7 vrk:ssa hoidontarpeen arvioinnista, AvoHilmo
- Hoitoon pääsyn paraneminen, 0.7 vrk:ssa aikuisten mielenterveyspalveluissa /yksiköissä, AvoHilmo
- T3 -aikojen muutos ja vertailu eri pilottialueilla.
- Asiakkaiden kokemus palvelusta, myönteinen asiakaskokemus, Sotkanet

- ✓ **asiakkaiden tarve raskaisiin palveluihin vähenee ja erilliset käynnit sosiaali- ja terveysterveyspalveluissa vähenevät?**

Tulosmittari:

- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynnit / muut kuin lääkärikäynnit yhteensä, Sotkanet
- Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1000, 18-vuotta käyttäneistä, Sotkanet
- Psykiatrian laitoshoidon 25-64 -vuotiaat potilaat / 1000 vastaavan ikäistä, Sotkanet

- ✓ **asiakkaiden pompottelu eri palveluiden ja tahojen välillä vähenee?**

Tulosmittari:

- Pompottelu terveysterveyspalvelun/sosiaalipalvelun yhteydessä palvelupisteestä toiseen, %, Finsote

- ✓ **paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelupolut ovat sujuvia ja palvelujen käyttö vähenee?**

Tulosmittari:

- Terveyskeskuslääkärin vastaanotolla yli 10 kertaa vuodessa käyneet, %, Sotkanet
- Asiakkaan osallisuuden kokemus palvelun käyttäjänä (sote), Finsote (Sotkanet)

- ✓ **monialaiset palvelut muodostavat asiakkaalle saumattoman kokonaisuuden?**

Tulosmittari:

- Koki palvelun sujuvaksi, %, sosiaalipalveluita käyttäneistä, Sotkanet
- Koki palvelun sujuvaksi, % terveystalvaeluja käyttäneistä, Sotkanet

Laajentamalla sähköistä asiointia ja digihoitopolkujen käyttöönottoa:

- ✓ **puretaan jonoja sosiaali- ja terveyskeskuksista?**

Tulosmittari:

- Hoitoon pääsyn parantuminen, 0-7 vrk:ssa hoidontarpeen arvioinnista, AvoHilmo
- T3 -aikojen muutos Pohjois-Savon kunnissa

- ✓ **lisätään sähköistä asiointia Pohjois-Savon alueella?**

Tulosmittari:

- Sähköiset asiointikäynnit, % perusterveydenhuollon avohoidon käynneistä, Sotkanet
- Asioinut sosiaali- ja terveystalvaeluissa sähköisesti, % palveluja tarvinneista 20-64-vuotiaat, Sotkanet

Vahvistamalla lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja varhaisen hoidon saatavuutta ja palveluun pääsyä:

- ✓ **lasten ja nuorten mielenterveyden tilanne kohennetaan ja palvelujärjestelmän kuormitus vähennetään**

Tulosmittarit

- Asioinut sosiaali- ja terveystalvaeluissa sähköisesti, % palveluja tarvinneista 20-64-vuotiaat, Sotkanet
- Kasvatus ja perheneuvoloiden asiakkaat vuoden aikana, kunnan kustantamat palvelut, Sotkanet
- Asiakas saa sosiaalihuollon työntekijälle kiireettömän ajanvarausajan ajanvarauspyynnöstä, kysely hankkeille 2020, 2021, 2022, 2023
- Erikoissairaanhoidon avokäynnit, nuorisopsykiatria 13-17 -vuotiaat, Sotkanet
- Psykiatrian laitoshoidon lasten ja nuorten 3. ikäryhmässä, Sotkanet
- Hoitoon pääsyn ajat hyvinvointialueen kuntien perusterveydenhuollon mielenterveysyksiköissä, AvoHilmo

- Alueella peruspalveluna käytössä olevat nuorten mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisyyn ja hoitoon sisältyvät psykososiaaliset menetelmät, kysely hankkeille 2020, 2021, 2022, 2023
- Perusterveydenhuollon 4. ja 5. luokkalaiset, 8. ja 9. luokkalaiset ja oppilaitokset, mielenterveys -indikaattorit, palvelut ja avunsaanti -indikaattorit, kouluterveyskysely

Vahvistamalla lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja palveluun pääsyä:

- ✓ **vanhemmat saavat tarvitsemaansa tukea ja palvelujärjestelmän kuormitus vähennetään**

Tulosmittarit

- Lasten, nuorten ja perheiden kokemukset pompottelusta palvelusta toiseen lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, asiakaspalaute/kysely
- Lasten, nuorten ja perheiden kokemukset sujuvasta palvelukokemuksesta, asiakaspalaute/kysely
- Käytössä olevat perhekeskusmenetelmät kunnissa ja käyttömäärät, kysely perhekeskusverkostossa
- Korjaavien palvelujen tarpeen ehkäiseminen

Vahvistamalla ikääntyvien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja monialaisen kuntoutuksen toimintamallien käyttöön ottoa ottamalla käyttöön ja kotiin vietäviä palveluja:

- ✓ **sosiaali- ja terveydenhuollon ikääntyneet asiakkaat pääsevät oikea-aikaisesti palvelujen piiriin ja palvelu kohdentuu tarkoituksen mukaisesti?**

Tulosmittarit

- Päivystyskäynnit perusterveydenhuollossa, Sotkanet
- Perusterveydenhuollon vuodeosastopaikkojen hoitopäivien määrän laskeminen

- ✓ **ikäntyneiden asiakkaiden tarve raskaisiin palveluihin vähenee ja erilliset käynnit sosiaali- ja terveysterveystoimissa vähenevät.**

Tulosmittarit

- Vanhusten kotihoidon palveluja riittämättömästi saaneiden osuus, % tarvinneista, Finsote, Sotkanet
- Päivystyskäynnit perusterveydenhuollossa 75 -vuotta täyttäneillä
- Hankealueen kunnille on terveyskeskuksissa palliatiivinen konsultointipalvelu, XX% alueen terveyskeskuksissa.

Vahvistamalla asiakasosallisuutta, osallisuustyökalujen ja osallisuusohjelman juurtumista sekä järjestöjen toiminnan ja palvelujen integroitumista asiakaslähtöisiin palvelupolkuihin:

- ✓ **lisätään asiakkaiden osallisuuden kokemusta ja tyytyväisyyttä palveluissa**

Tulosmittarit

- Asiakaskokemusta mittaavat indikaattorit (Sotkanet): myönteinen asiakaskokemus sosiaali- ja terveystalvissa (%)
- Osallisuuden kokemus palvelutapahtumassa (Finsote-tutkimus, Sotkanet)

✓ lisätään järjestöjen toimintaa ja palveluja osana sote-palvelupolkuja

Tulosmittarit

- Järjestöjen kokemukset yhteistyöstä, Järjestökyselyt Pohjois-Savossa

5.3. Toimenpidekohtaisten tulosten ja vaikutusten seuranta

Vahvistetaan palveluun ohjautumista, ennaltaehkäisevää työtä ja monialaista yhteistyötä tuen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi sote-keskuksissa

Prosessitavoitteen toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seuranta

I vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Kuvattujen ja kartoitettujen toimintamallien siirtyminen pilotointivaiheeseen
- Pilottipaikkakuntakohtainen tarkastelu tulosmittareissa Pilotointien käynnistyminen kartoitusten ja kuvattujen toimintamallien pohjalta, kysely hanketoimijoille
- Pilotointien asiakas- ja henkilöstökokemukset, asiakasmäärät
- Pilotointien asiakas-, henkilöstö- ja palveluihin liittyvät vaikutukset ja tulokset
- Menetelmäkoulutuksiin osallistuneiden alueellinen kattavuus (osallistujalistat)
- Menetelmien käyttöönoton mahdollistamiseksi koulutuksen tärkeimmät asiat (koulutus palautekysely)
- Menetelmien hyödyntäminen arjessa (kyselyt)
- Käytössä olevien riskitestien, hyvien käytäntöjen, interventioiden ja ryhmämuotoisen tuen ja yksilöllisen tuen alueellinen laajuus (kyselyt).
- Sote-ammattihenkilöiden kokemus yhteistyön toimivuudesta, kysely henkilöstölle pilottipaikkakunnalla
- Sote-ammattihenkilöiden arvio asiakkaiden sote-palvelujen yhteen toimivuudesta asiakasnäkökulmasta. kysely henkilöstölle pilottipaikkakunnalla

II vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Pilottipaikkakuntakohtaisesti tulosmittareiden seuranta kaikissa toimenpiteissä.
- Geneerinen asiakas- ja palveluohjauksen mallin pilotointi:
  - asiakasohjaukseen tulevien yhteydenottojen sekä asiakkaiden ja palvelupäätösten määrien tarkastelu ja vaikutukset muuhun palvelujärjestelmään.
  - asiakaspalaute ja asiakkaan saama hyöty palvelusta
- Työikäisten asiakkaiden palvelutarpeiden tunnistaminen, segmentointimalli ja konsultaatiokäytänteet.
  - Henkilöstön osaamisen (palveluntarpeen tunnistaminen, palvelujen tuntemus) ja tiedonvaihdon lisääntyminen, palautekysely

- Häiriökysynnän väheneminen.
- Perusterveydenhuollosta sosiaalihuoltoon tulleet vireillepanot, tilasto
- Vastaanottopalvelut -toimintamallin kehittäminen
  - Erityisesti palvelujen saatavuuteen liittyvät mittarit
  - Henkilöresurssien muutos/pysyvyys
  - Asiakaskäyntimäärien muutos, sähköisten yhteydenottojen viive/kesto, ajanvarauspohjien käyttöaste.
  - Asiakastyytyväisyys -kyselyt
- Monialaisen tiimityön mallin pilotoinnin laajentaminen ja käyttöönoton vahvistaminen kaikenikäisten paljon palveluja tarvitsevien kanssa
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kokemukset yhteistyöstä ja näkemys yhteen toimivuudesta, kysely henkilöstölle
  - Asiakasvaikutukset, kokemukset osallisuudesta, asiakaspalaute
- Monialaisen yhteistyön ja työparityön pilotointi sote-keskuksen ennaltaehkäisevässä työssä
  - pilottikohtaiset tiedot erityisesti ennaltaehkäisevistä mittareista
  - monialaisen, ennaltaehkäisevän, työn edellytykset, haasteet ja osaamistarpeet, kysely henkilöstölle
  - Asiakaspalaute palvelun hyödystä ja asiakkaan aikomukset jatkopalvelujen käytölle.
- Hyvinvointitarjottimen kehittäminen ja pilotointi järjestöjen toimintaa kokoavana alustana
  - Järjestöjen määrän lisääntyminen
  - Järjestöyhteistyön lisääntyminen hyvinvointitarjottimella olevien järjestöjen osalta, kysely järjestöille
- Selvitys työikäisten ja ikääntyvien psykososiaalisten menetelmien käyttöönoton suunnitteluun ja koordinaation tueksi hyvinvointialueen sotekeskuksissa.
  - Näyttöön perustuvat psykososiaaliset menetelmät saatavilla maakunnan alueella
  - Kartoituksen pohjalta koulutuksen ja menetelmien käyttöön ottoon johtava suunnitelma.
- Yhteistyö- ja toimintarakenteen pilotointi tutkimuksellisuuden vahvistamiseksi sote-keskuksessa.
  - Toimiva, vaikuttavuustietoa tuottava ja osapuolia hyödyttävä verkosto, kysely verkostossa toimijoille
- **Tiukentuvan hoitotakuun velvoitteeseen pystytään vastaamaan riittäväillä henkilöstö resursseilla selvittämällä ja muokkaamalla pth:n vastaanotto toimintojen sisältöä.**
  - Selvitys ja sen mukaisten vastaanotto toiminnan pilottien käynnistyminen
  - T3 -aikojen muutokset

Laajennetaan sähköistä asiointia ja digihoitopolkujen käyttöönottoa

Prosessitavoitteen toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seuranta

I vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Tulostittareiden tarkastelu pilottipaikkakunnilla, tilastoista
- Käynnistetyt uudet sähköiset palvelut sekä etä- ja mobiilipalvelut, kysely hanketoimijoille
- Sähköisten palvelujen sekä etä- ja mobiilipalvelujen asiakas- ja henkilöstön kokemukset saavutetusta hyödystä

II vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Laajennetaan digitaalisen sotetoiminnan kokonaiskoordinaatiota, OmaKYS verkkopalvelun kehittämistä ja käytännön kokeiluja
  - Sähköisten asiointikanavien käyttö eri kunnissa

- Hankealueella on tarjolla sähköisten palvelukanavien kautta annettavaa ammattihenkilön neuvontaa ja ohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa lape /nuoret/työikäiset/ikäntyvät, kysely hankkeille 2020-2023
- Otetaan käyttöön digitaalisten terveyspalveluiden alusta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toiminnassa.
  - Digitaalisten hoitopolkujen kautta kulkevien potilaiden määrä
  - Erilliset vaikuttavuuden arvioinnit sepelvaltimotaudin ja diabeteksen digihoitoketjuille

Vahvistetaan lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja varhaisen hoidon saatavuutta ja palveluun pääsyä:

Prosessitavoitteiden toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seuranta

I ja II vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Tulostavoitteiden pilottipaikkakuntakohtainen seuranta
- Nuorten psykososiaalisten menetelmien käyttöön oton laajentaminen ja juurruttaminen hyvinvointialueella.
  - Tiedon (nuoren mielenterveys, oireilu, tunnistaminen) leviäminen (webinaarit, vanhempainillat), osallistujalistat
  - IPC-menetelmään ja CoolKisds koulutettujen määrä maakunnan alueella, työntekijöiden kyky käyttää menetelmään, esimiesten antama tuki, Nomad -kysely
  - Menetelmiin liittyvien interventioiden seuranta, käyttö ja laatu. SurveysPal -kysely
  - Asiakaspalaute nuorilta menetelmän toimivuudesta

II vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Lasten ja nuorten jalkautuvan mielenterveyden tuen ja hoidon pilotti ja jonojen purku
  - Malli lasten ja nuorten mielenterveyden varhaisen tuen ja hoidon palvelupoljumalli hyvinvointialueelle käyttöön.
  - Toteutetaan erillinen vaikuttavuustutkimus
  - erikoissairaanhoidon läheteiden määrä, kouluterveydenhuollon perustyöhön jäävä aika
- Alueellisen Nepsy-koordinaation / tiimimallin suunnittelu ja pilotointi
  - Palvelupolku käytäntöön hyvinvointialueella
  - Neuropsykiatrisia erityispiirteitä omaavien lasten palvelujen käytön seuraaminen, erityistason palvelujen tarpeen väheneminen
- Lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja neuvontamallin pilotointi ja monitoimijaisen yhteistyömallin pilotointi kahdessa ympäristössä
  - asiakasmäärät, jotka ohjautuvat matalan kynnyksen palveluihin, seuranta
  - asiakastyytyväisyyden seuranta
  - käyttöönoton edistyminen kunnissa, sähköinen lomake
  - perhekeskusverkoston työntekijöiden työtavan muutos, sähköinen lomake

Vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen saatavuutta ja hoitoon pääsyä

Prosessitavoitteiden toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seuranta

I vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Pilottipaikkakuntakohtainen tarkastelu tulosmittareissa
- Menetelmäkoulutuksiin osallistuneiden alueellinen kattavuus (osallistujalistat)
- Menetelmien käyttöönoton mahdollistamiseksi koulutuksen tärkeimmät asiat (koulutus palautekysely)
- Menetelmien hyödyntäminen arjessa (kyselyt)
- Perhekeskuksen monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton tilanne (kyselyt kuntiin)
- Kuvattujen ja kartoitettujen toimintamallien siirtyminen pilotointivaiheeseen
- Pilotointien asiakas- ja henkilöstökokemukset, asiakasmäärät

II vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Perhekeskuksen monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönoton edistäminen ja juurtumisen varmistaminen
  - perhekeskusverkoston monitoimijaisen yhteistyömallin käyttöönotto, sähköinen lomake
- Monitoimijaisen yhteistyö- ja arviointimallin käyttöönotto lastensuojelun ja perhesosiaalityön yhdyspinnalla
  - Asiakkaiden kokemukset monitoimijaisesta yhteistyöstä lähtötilanne ja seuranta -kyselyt,
  - työntekijöiden kokemukset monitoimijaisesta yhteistyöstä, Lumo-hankkeen alkukartoitus ja seurantakysely
- Kasvatus- ja perheneuvonnan matalan kynnyksen toimintamuotojen ja ammatillisen johtamisen pilotti kuuden kunnan alueella
  - Matalan kynnyksen toimintamuodot – määrittely, asiakasmäärät
  - Asiakkuuksien odotusajat ja asiakkuuksien pituuksia
- Neuvolan perhetyön pilotti
  - Kaikki neuvolan asiakkaat / ehkäisevän perhetyön vastaanottaneiden määrä
  - Perheiden kokemukset perhetyöstä ja saavutetusta hyödystä, asiakaspalaute
- Vanhemmuuden universaalien ryhmämuotoisen tuen pilotointi
  - Ryhmämuotoisten valmennusten lukumäärä ja perheiden kokemukset
  - Potentiaalisten asiakkuuksien määrä / valmennuksiin osallistuvien lukumäärä
  - Vanhempien kokemukset ja saavutettu hyöty jaksamisen ja vuorovaikutuksen osalta, asiakaspalaute
- Perhekeskusmenetelmien käyttöönoton juurruttaminen ja maksuttoman ehkäisyn toteutuksen selvitys
  - Valmiit perhekeskussuunnitelmat kunnissa vuonna 2022
  - Menetelmien käytön määrän lisääntyminen: koulutukset ja koulutusten jälkeinen käyttö

Vahvistetaan ikääntyvien hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja monialaisen kuntoutuksen toimintamallien käyttöönottoa ottamalla käyttöön ja kotiin vietäviä palveluja

Prosessitavoitteiden toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seuranta

- Ravitsemuksen ja suun terveydenhuollon arviointi ja omahoidon ohjaus
  - Käyntien määrä, jatkohoitoon ohjautuneiden määrä, asiakasseuranta
  - Valitut RAI-mittarit toimintakyvyn seurantaan: vajaaravitseminen, suoriutuminen arjesta, terveydentilan vakaus
  - Työntekijöiden osaamisen kehittyminen, koulutuspalautte
- Omaishoitajien hyvinvointitarkastusten pilotointi sote-keskuksessa
  - Omaishoitajien jaksamisen lisääntyminen ja koetun hyvinvoinnin lisääntyminen, asiakaskysely
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön lisääntyminen, kysely työntekijöille
- Kotihoidon ja kotisairaalamallin vahvistaminen
  - kotisairaalahoitopäivät, etäkonsultaatiot, vuodeosastohoitopäivät, kotikuntoutuspäivät, asiakastyytyväisyys
  - Hankealueella on tarjolla sähköisen palvelukanavan kautta annettavaa ammattihenkilön neuvontaa ja ohjausta, ikääntyneiden osuus, kysely hankkeille 2020, 2021, 2022, 2023
- Kehitetään mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotihoidon keskitetty malli
  - Kotihoidon mallin asiakasmäärä, asiakaskokemuksen kokoaminen, palaute
  - työntekijöiden osaamisen ja työhyvinvoinnin lisääntyminen, kysely
- Sote-tike -mallin kuvaaminen hyvinvointialueen tasolle
  - Sote-tike -malli on/ei ole
  - Valmius mallin käyttöön ottoon hyvinvointialueella varmistettu
- Ikäkeskuksen palvelulupauksen ja palvelujen sisällön määrittely
  - miten maakunnan eri toimijat ovat päässeet osallistumaan työskentelyyn, kysely

Vahvistetaan asiakasosallisuutta, osallisuustyökalujen ja osallisuusohjelman juurtumista sekä järjestöjen toiminnan ja palvelujen integroitumista asiakaslähtöisiin palvelupolkuihin

Prosessitavoitteen toimenpiteiden tulosten ja vaikutusten seurata

I ja II vaihe: lyhyen aikavälin tulosten ja vaikutusten seuranta

- Osallisuustoimenpiteet käytössä lisääntyvästi hankkeen toimenpiteissä.
- Osallisuutta edistävän tiedon lisääntyminen sote-henkilöstön keskuudessa.
- Hyvinvointitarjottimella olevien järjestöjen kokemus lisääntyvästä palveluyhteistyöstä, kysely keväällä 2022, 2023
- Järjestöjen yhteistyön määrä ja sen muutos sote-ammattilaisten kanssa. (järjestökysely)

6. Arviointiaineiston hankinta ja aikataulukutus

Hankkeessa toteutettava arviointi ja raportointi kootaan yhteen puolivuositain kansallisen arvioinnin yhteydessä. Arviointiaineiston kokoamiselle on aikaa kansallista raportointia edeltävä kuukausi. Arviointiaineiston hankinta toteutetaan niin, että se on koottavissa yhteen raportointikuukautta edeltävän kuukauden aikana. Aineiston hankinta täytyy määrittää kunkin prosessitavoitteen ja niiden sisällä tehtävien toimenpiteiden osalta erikseen.